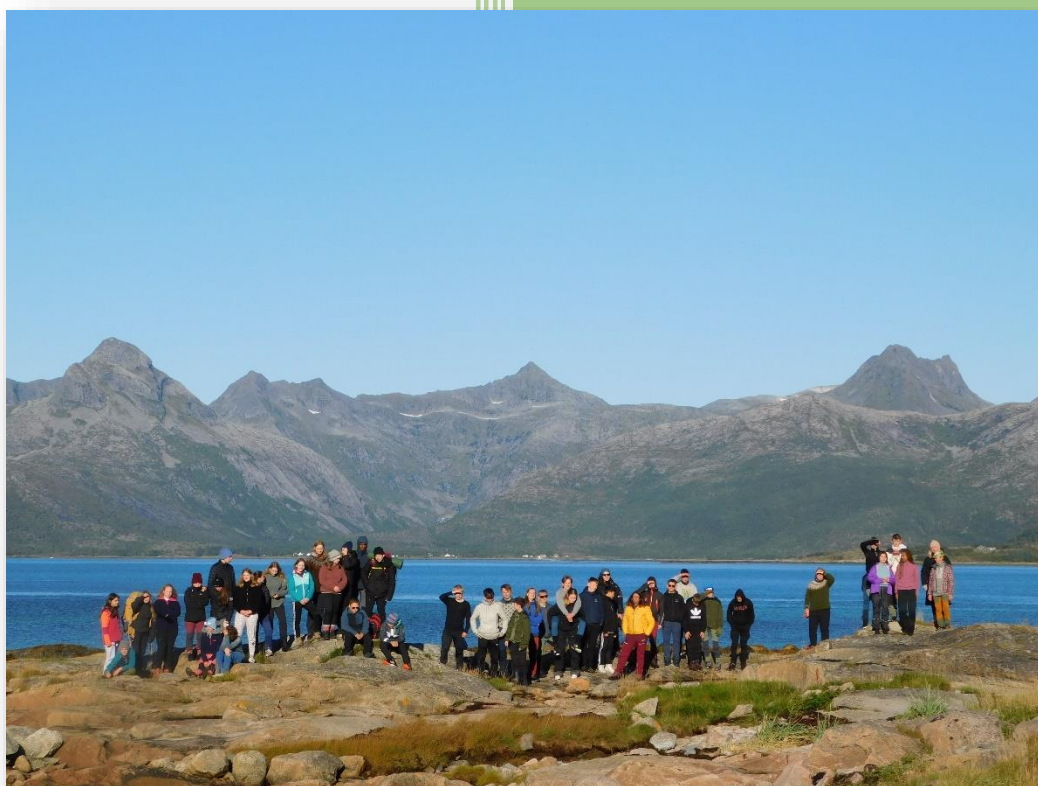

Lødingen kommune

2023-2033

Oppvekstplan Lødingen kommune

Oppvekstplan 2023-2033

Innholdsfortegnelse

Innledning	2
1. Formål med planen.....	3
2. Overordnet rammeverk og sammenheng med øvrige planer.....	4
2.1. Nasjonale og internasjonale føringer for oppvekstsektoren:	4
2.1.1. FNs barnekonvensjon og FNs bærekraftsmål.....	4
2.2. Kommunale planer ny oppvekstplan vil koordineres med:	5
2.3. Kommunens visjon og verdigrunnlag knyttet til oppvekst.....	6
3. Dagens situasjon.....	7
3.1. Fremtidsbilde	7
3.2. Utsatte og sårbare barn	7
3.3. Medbestemmelse og medvirkning	8
3.4. Utdannelse for fremtidens kompetanse – livslang læring	9
3.5. «Laget rundt barnet»	9
3.5.1. Vesterålen barnvern	10
3.5.2. PPD Vesterålen.....	10
3.5.3. Miljøterapeut Oppvekst.....	11
3.5.4. Fysioterapitjenesten	11
3.5.5. Psykiatritjenesten	11
3.5.6. NAV	12
3.5.7. Skolehelsetjeneste og helsestasjon.....	12
3.5.8. Barnehager	14
3.5.9. Skoler	16
3.5.10. Skolefritidsordningen (SFO)	17
3.5.11. Kulturskolen.....	17
3.5.12. Folkebiblioteket.....	17
3.5.13. Politi.....	18
3.5.14. Samarbeidsorganer	18
3.6. Kultur, idrett, fritid og rekreasjon.....	20
3.6.1. Visjoner for fremtiden innenfor kulturfeltet	22
4. Mål og tiltak for barn og unges oppvekstmiljø.....	23
4.1. Overordnet mål	23
4.2. Delmål	23
4.2.1. Mål: Tidlig innsats og forebyggende arbeid	23
4.2.2. Mål: Hjelp barn og unge fra lavinntektsfamilier	26
4.2.3. Mål: Tilby gode fritidstilbud	27
4.2.4. Mål: Hjelp og støtte til foresatte	28
4.2.5. Mål: Et trygt og inkluderende oppvekstmiljø	29
4.3. Stillinger vi savner i «Laget rundt barnet».....	29

Innledning

Lødingen kommunestyre vedtok 12.11.2020 kommunal planstrategi for perioden 2020-2023 i tråd med plan- og bygningsloven § 10-1. Planstrategien gir en oversikt over hvilke kommuneplaner som er politisk prioritert i perioden 2020-23, og en av disse er ny oppvekstplan. Lødingen kommunes nye oppvekstplan er en kommunedelplan, og gjelder for perioden 2023-2033. Den skal revideres og rulleres hvert fjerde år.

Det har skjedd store endringer i rammene for oppvekstsektoren, med ny barnehagelov gjeldende fra 1. januar 2021, ny rammeplan i barnehage og SFO, ny barnevernslov gjeldende fra 1. januar 2023 og ny opplæringslov planlagt innført fra skolestart 2024. Metaforen «Laget rundt barnet» blir brukt i Stortingsmelding 6 (2019-2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» som også er et viktig grunnlagsdokument for Oppvekstreformen (også kalt barnevernsreformen), hvor hovedmålet er at «Flere barn skal få **rett hjelp til rett tid** der de **bor.**» Noen viktige punkt i reformen er:

- Forebygging og tidlig innsats
- Helhetlig tjenestetilbud
- Samarbeid på tvers av sektorer
- Kommunal styring
- Samarbeid på tvers av kommuner

Disse rammene, sammen med nevnte lover, meldinger og plandokumenter i punkt 2, vil være førende for innholdet i oppvekstplanen.

*Ytterst i verden, ytterst i vest
kan hende du seile di skute.
Kan hende du seile tilfeldig som gjest
- kanskje du går der i rute?
Uansett treng du et punkt som e fast
der du frakte di skjøre last.
Det e nok at det står der og brenn
- en trofast gammel venn.
Har du fyr, har du løkte langs din vei?
Har du fyr, et signal om riktig lei?
Ei lampe som gløde i mørket
og lose dæ ut og frem,
som tar dæ bort og hjemmefra,
men også tar dæ hjem.*

(Tekst: Ola Bremnes)

"Lysan i leia" – Lødingen kunst- og kulturstrømkomites logo og metafor med losbåten og fyret på Hjertholmen.

1. Formål med planen

Planlegging er et verktøy for å styre samfunnsutviklingen, og oppvekstplanen vil sette mål og strategier for videre utvikling innenfor oppvekstsektoren i kommunen. Kommunedelplanen skal være i tråd med gjeldende lover og sentrale føringer, og sikre at kommunens unge innbyggere gis riktige tjenester av god kvalitet til riktig tid.

I *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging*, en forskrift til plan- og bygningsloven, punkt 2-1, finner vi nasjonale mål for barn og unges oppvekstmiljø:

Viktige nasjonale mål er å:

- a. Sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov.*
- b. Ivareta det offentlige ansvar for å sikre barn og unge de tilbud og muligheter som samlet kan gi den enkelte utfordringer og en meningsfylt oppvekst uansett bosted, sosial og kulturell bakgrunn.*

Videre heter det i punkt 2-2:

Formålet med disse rikspolitiske retningslinjene er å:

- a. Synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.*
- b. Gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling.*
- c. Gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser.*

Oppvekstplanen vil berøre flere sektorer som har betydning for barn og unges oppvekst i Lødingen kommune. Planen vil hovedsakelig berøre barn og unge i alderen 0-18 år (de umyndige), men vil også kunne beskrive tiltak fra barnevernet og NAV som kan gjelde fram til 24 år. Voksne som har rett til opplæring etter opplæringsloven § 4a-1 og integreringsloven §§ 26 og 30, er også inkludert i planen.

2. Overordnet rammeverk og sammenheng med øvrige planer

2.1. Nasjonale og internasjonale føringer for oppvekstsektoren:

- FNs barnekonvensjon (se 2.1.1)
- FNs bærekraftsmål (se 2.1.1)
- Plan- og bygningsloven
- Rundskriv T-2/08: *Om barn og planlegging*
- Meld. St. 23 (2001-2002): *Bedre miljø i byer og tettsteder*
- Meld. St. 6 (2019-2020): *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*
- Meld. St. 25: *Likeverdsreformen*
- Meld. St. 31 (2018-2019): *Samisk språk, kultur og samfunnsliv*
- Meld. St. 34 (2020-2021): *Sammen mot barne- ungdoms- og gjengkriminalitet*
- SLT-modellen: *Samordning av Lokale rus og kriminalitetsforebyggende Tiltak*
- NOU 2022:13: *Med videre betydning – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole*
- Rett på nett (2021): *Nasjonal strategi for trygg digital oppvekst*
- Fagfornyelsen: *Nye læreplaner fra 2020*
- Kunnskapsdepartementet: *Kompetanse for kvalitet – Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025*
- Kunnskapsdepartementet: *Kompetanse for fremtidens barnehage – Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023-2025*
- Opplæringsloven og barnehageloven med forskrifter
- Rammeplan for barnehagen
- Ny rammeplan for SFO
- Rammeplan – norsk kulturskoleråd
- Barnevernsreformen
- Nasjonal bibliotekstrategi 2020-23: *Rom for demokrati og dannelse*
- Ungdata: *Ung i Distrikts-Norge (2020)*
- Fritidserklæringen (2016)
- Bufdir: *Fattigdom – veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*
- Helsedirektoratet: *Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier* (Nasjonal veileder)

2.1.1. FNs barnekonvensjon og FNs bærekraftsmål

I FNs barnekonvensjon artikkel 3 heter det: «*Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.*»

FNs barnekonvensjon er viktig da kommunale beslutninger og prioriteringer ofte får betydning for barn og unge. Barnekonvensjonens artikkel 12 gir barnet rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barnets meninger skal tillegges vekt. Artikkel 13 sier videre: «*Barn har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag, med alle uttrykk.*»

FNs bærekraftsmål

«Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.» ([Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 \(regjeringen.no\)](#))

Nasjonale myndigheter ser på kommunene som nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling siden kommunene er ansvarlige for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter.

Planarbeidet gir en strategisk retning til samfunnsutviklingen og gjør planleggingen mer forutsigbar. *Planene skal følges opp i økonomiplanleggingen.*

Kommunene skal også legge til rette for å styrke samisk språk, kultur og næringsgrunnlag i planleggingen, når det er relevant.

2.2. Kommunale planer ny oppvekstplan vil koordineres med:

- Lødingen kommunes planstrategi 2020-23
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Plan for fysisk aktivitet, idrett og folkehelse
- Trafikksikkerhetsplan
- Helse- og omsorgsplan

2.3. Kommunens visjon og verdigrunnlag knyttet til oppvekst

Visjon for Lødingen kommune er *En god oppvekst for alle.*

Barn og unges helse og livskvalitet dannes i samspill med andre barn og voksne, og unge som opplever støtte fra familie, lærere, medelever og venner har mindre helseplager og er mer tilfredse med livet enn andre ungdommer. ([Trygt og godt oppvekstmiljø i kommunen - FHI](#))

Illustrasjon: Folkehelseinstituttet

Mål for den nye barnvernsreformen, ofte kalt «Oppvekstreformen» er at flere barn skal få rett hjelp til rett tid der de bor. Lødingen kommune har virkemidler for å skape et godt oppvekstmiljø for barn og unge i kommunen, gjennom å skape gode og trygge barnehager og skoler, et trygt og godt nærmiljø og et godt og helhetlig tjenestetilbud. Forebygging og tidlig innsats er viktige målsetninger i de handlingsmål som foreslås i oppvekstplanen.

Lødingen kommune er en reindriftskommune, og dette er noe vi ønsker å synliggjøre i oppvekstplanen, jf. nasjonale føringer: «Regjeringen ønsker å gi samiske språk, kultur og nærings- og samfunnsliv en sikker framtid i Norge. Dette kan blant annet ivaretas gjennom regional og lokal planlegging i de samiskspråklige befolkningsområdene, ved å legge til rette for bruk av samiske språk og tjenester på samisk, og ved å arbeide aktivt for å rekruttere og sikre nødvendig samiskspråklig kompetanse» [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 \(regjeringen.no\)](#) s.7

3. Dagens situasjon

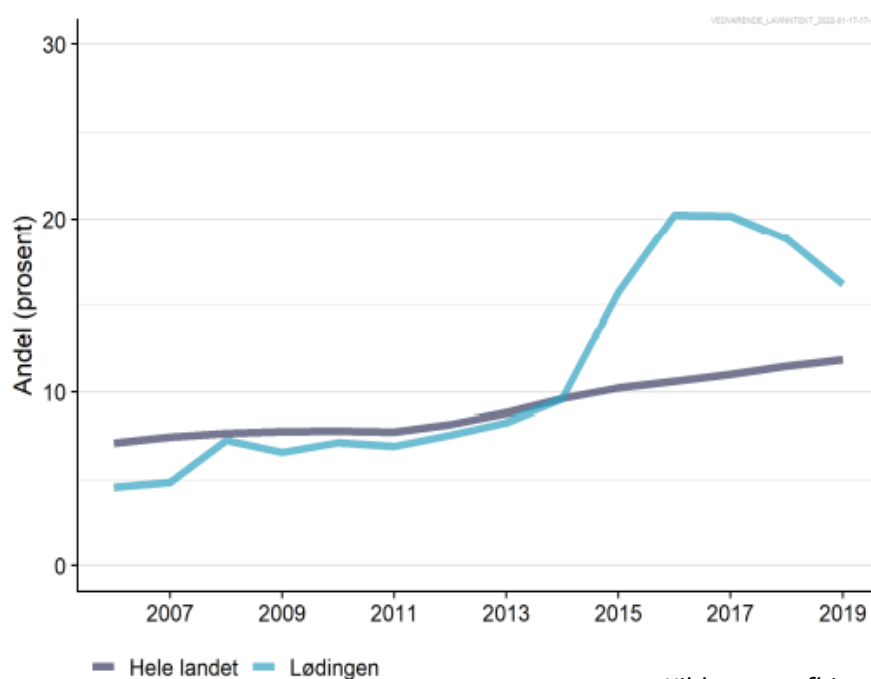
3.1. Fremtidsbilde

I dag er det 301 barn under 18 år i Lødingen kommunen ([Barn og unge Lødingen - SSB](#)). Dette er en nedgang på 100 barn fra 2011. SSB spår imidlertid en folkevekst i kommunen, og forespeiler at det vil bo 360 barn og unge under 19 år i Lødingen i 2030. Dette gjør at vi ikke kan planlegge med redusert kapasitet i tjenestetilbudet til barn og unge.

3.2. Utsatte og sårbare barn

Lødingen kommune har en høyere andel barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt enn landet som helhet, se figur 1 under:

Figur 1. Andel barn i husholdninger med vedvarende lav inntekt i kommunen og hele landet.

Kilde: www.fhi.no

Vedvarende lav inntekt i husholdningen vil ha betydning for barnas livs- og utviklingsmuligheter. «Barn i familier med færrest sosioøkonomiske ressurser, spesielt familier med vedvarende lav inntekt, presterer gjennomsnittlig dårligere på kognitive og språklige tester. De har også større risiko for å falle ut av skole og arbeidsliv. Jo flere ressurser familien har tilgjengelig, desto bedre fysisk og psykisk helse kan barnet forvente å ha gjennom livsløpet.» (fra FHIs Oppvekstprofil for Lødingen kommune 2022 - [Hent folkehelseprofil eller oppvekstprofil - FHI](#))

Skolene har over lengre tid merket en økning i psykososiale problemer hos elevene, noe som har gitt økt behov for tjenestene fra skolehelsetjenesten og miljøterapeut oppvekst. Dette er utfordringer som vil kreve god samhandling og kapasitet i det helhetlige tjenestetilbudet i kommunen.

3.3. Medbestemmelse og medvirkning

Plan- og bygningsloven gir barn og unge en lovfestet rett til å bli hørt i all plan- og byggesaksbehandling (§ 5-1). Det betyr at alle som fremmer planer plikter etter loven å organisere planprosessen slik at:

- *Barn som berørt part får fremmet sine synspunkter*
- *Barn gis anledning til selv å delta*

Medvirkning fra barn og unge er en kilde til ideer og forslag som kan gjøre området mer spennende og attraktivt, gir tilhørighet og stolthet. (regjeringen.no)

Lødingen kommune har velfungerende elevråd og et aktivt ungdomsråd. God støtte og tilrettelegging er viktig for å opprettholde denne aktiviteten. Ungdomsrådet har bidratt aktivt til utarbeidelse av oppvekstplanen, og har hatt egen representant i arbeidsgruppa for planen.

I forberedelsene til oppvekstplanen har begge barnehagene og skolene gjennomført medvirknings-opplegget «Min stemme» i april- mai 2022. Her har de fått mulighet til å gi tilbakemelding på oppvekstmiljøet i sin hjemkommune, blant annet ved hjelp av verktøyene «Mitt nabolag», «Min kommune» og «Barnetrakk».

Skjermdump fra barnetrakk.no og foto fra elevenes registrering ved Lødingen skole. Foto: Yngve Nyheim

Høsten 2021 og våren 2022 ble det holdt en ALLEMED-dugnad i Lødingen, hvor ungdomsrådet var aktivt med på arrangørsiden. ALLEMED er et verktøy for å realisere Fritidserklæringen, som har som mål at «alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i minst en organisert fritidsaktivitet, uavhengig av familiens økonomiske og sosiale forhold».

Tre konkrete forslag kom ut av dugnaden:

- Aktivitetspark
- Åpen hall
- Gratis transport mellom Lødingen og Vestbygd ved arrangementer for barn og unge

Åpen hall er allerede realisert en gang i måneden som en dugnad mellom Ungdomsrådet, Frivilligsentralen, ungdomsklubben Cobra og miljøterapeut oppvekst. [ALLEMED - Ungdommen fikk gjennomslag: Åpen hall i Lødingen!](#) Det legges til rette for gratis transport for barn og unge fra Vestbygd til dette arrangementet.

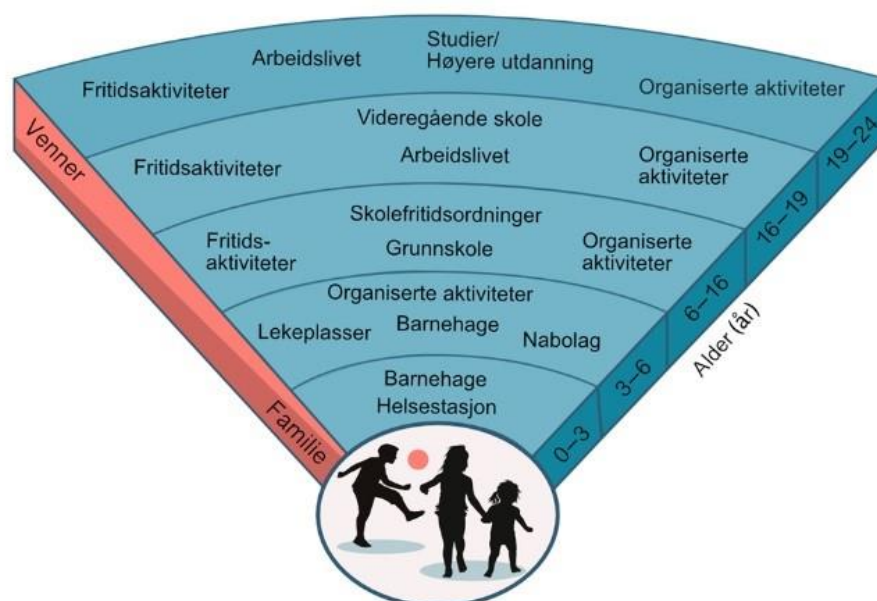
Lødingen idrettslag har gjennom dugnad og spleis fått laget en frisbeegolfbane i terrenget rundt lyssløypa. Det foreligger også planer om aktivitetspark på den gamle grusbanen mellom Lødingen skole og kunstgressbanen.

3.4. Utdannelse for fremtidens kompetanse – livslang læring

Alle barn fortjener en god start på livet, og den innsatsen som i dag legges ned i barnehagene og skolene vil gi resultater i fremtidens kompetanse. Vi skal ha barnehage og skole som gir muligheter for alle barn og unge – uavhengig av kjønn, kultur, språk og evner. Forebygging gjennom inkluderende fellesskap og tidlig innsats blir derfor svært viktig. Evner vi ikke å forebygge, kan vi ende opp med alt for mange unge mennesker med mangelfull opplæring eller psykososiale problemer, noe som vil være svært kostbart for alle parter.

3.5. «Laget rundt barnet»

Illustrasjonen fra Folkehelseinstituttet under viser hvordan familie, nærmiljø og andre relasjoner er med på å forme barn og unges oppvekstvilkår. I det videre vil vi beskrive tjenestetilbudet i Lødingen kommune.

3.5.1. Vesterålen barnvern

Vesterålen barnevern (VBV) er en interkommunal barneverntjeneste for Lødingen, Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes. Sortland kommune er vertskommune. VBV har en referansegruppe bestående av en enhetsleder eller kommunalsjef utnevnt av hver kommune. Formålet med barnevernsamarbeidet er å skape en best mulig barneverntjeneste for kommunenes innbyggere, og sikre en god kvalitet på tjenesten. VBV har pr. 31.12.21 37,3 faste årsverk fordelt på 38 ansatte.

Barneverntjenesten har to representanter som har kontor i Lødingen en dag i uka. De jobber begge med undersøkelser og tiltak. I 2021 mottok VBV 66 bekymringsmeldinger om barn i Lødingen. Per september 2022 er det iverksatt hjelpetiltak for 13 barn tilhørende Lødingen kommune.

Den nye barnevernsreformen gir kommunene et større ansvar for arbeidet med forebygging og tidlig innsats. *Den gir også kommunene et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak gjennom fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, samt økte egenandeler for bruk av spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak.* Egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak har gått ned. Dette er økonomiske incentiver som ber kommunene prioritere arbeidet med forebygging og tidlig innsats. [Hvordan vil de økonomiske konsekvensene av barnevernreformen bli for din kommune? - KS](#)

3.5.2. PPD Vesterålen

PPD for Vesterålen og Lødingen (PPDV) er en interkommunal PP-tjeneste for kommunene Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes. Lokaliseringskommune er Sortland, og PPDV hadde ved utgangen av 2021, 9 faste årsverk fordelt på 12 ansatte. To ansatte jobber opp mot Vestbygd skole og Lødingen skole.

I 2022 har det fram til mai kommet inn 88 henvisninger, 9 av disse fra Lødingen. Antall henvisninger har de siste to år gått ned, men det vurderes i sammenheng med koronapandemien og at fylkeskommunen har fått egen PP-tjeneste.

PPD deltar aktivt i observasjon i barnehage og skole, og kan gi forslag til forebyggende tiltak som på sikt kan redusere behovet for en sakkyndig vurdering og spesialundervisning.

Endringer i arbeidsoppgaver og organisering, samt etablering av faggruppe for blant annet psykososiale vansker, vil gjøre 2023 til et omstillingsår i PPDV. Det er utfordrende å drive omstillingsarbeid og samtidig opprettholde normal drift. Dette betyr at vi må påregne lengre ventetid på vanlige tjenester en periode framover.

3.5.3. Miljøterapeut Oppvekst

Lødingen kommune har en egen miljøterapeutstilling for oppvekstsektoren, som jobber forebyggende rettet mot barn, unge og familier. Stillingen består både av å støtte foreldre og enkeltelever/barn i sine utfordringer, og å jobbe med gruppeopplegg for elever på skolen. Miljøterapeuten jobber med å utvikle tiltak og prosjekter som bidrar til en positiv hverdag for barn og unge, gjennom blant annet «allemed-tankegang» som innebærer at alle barn og unge skal kunne delta på fritidsaktiviteter.

Et viktig forebyggende tiltak er foreldreveiledningskursene ICDP og COS, hvor det er utarbeidet en fireårig handlingplan.

- International Child Development Programme (ICDP) Målsettingen er at den enkelte mor eller far skal bli trygge foreldre, ved å bli bevisste på hva de gjør som er bra for barna.
- Circle of Security (COS) Hvor målet er å gi foreldre verktøy, til å forstå bedre hvilke behov barn har, hvilke signaler de gir og hva vi kan gjøre for å møte disse behovene bedre

– Burde vært obligatorisk

– Mange etterlyser en slags brukermanual, og dette er en metode for å forstå ungene våre, forstå behovene deres og dermed hjelpe dem til å bli trygge unger. Det sier Christopher Antonsen (40) og kona Helene Grande Armtzen (33), som mener foreldrekurset burde vært obligatorisk.

SIDE 4–5

Fra forsiden av Bladet Vesterålen 25.10.22 etter COS-kurs på Sortland.

Miljøterapeuten samarbeider tett med både skole, barnehage, PPD, helsestasjon, BUP og andre instanser, som fritidsklubb og frivilligsentral.

3.5.4. Fysioterapitjenesten

Ny fysioterapeut for barn og unge ble ansatt i kommunen høsten 2022. Hun har allerede startet opp med aktivitetsgruppe for elevene i 4 trinn, slik det har vært utført tidligere. Det er et samarbeid med skolehelsetjenesten og lærer med tanke på påmelding.

Fysioterapeuten har deltatt i undervisningen «psykologisk førstehjelp» i 10 klasse med egen stasjon med avspenningsøvelser. Fysioterapeuten deltar også i barnehagens ressursteam.

3.5.5. Psykiatritjenesten

Tjenesten er i hovedsak rettet mot personer over 18 år, men i særlige tilfeller bistår psykiatritjenesten også for ungdom med ulike utfordringer. Psykiatritjenesten er også en viktig samarbeidspartner for blant annet miljøterapeut for barn og unge i de tilfeller mor eller far i en familie er syk. I et forebyggende perspektiv vil kontakten mellom disse to tjenestene kunne forebygge negativ utvikling hos barn og unge av psykisk syke foreldre.

Psykiatritjenesten består av to psykiatriske sykepleiere og en miljøarbeider for psykisk helse.

3.5.6. NAV

NAV har følgende tjenester opp mot ungdom (alder 18 til 30 år):

- Tett samarbeid med oppfølgingstjenesten i den videregående skole
- Prioritert oppfølging av aldersgruppa
- Aktuelle virkemidler som benyttes for å få ungdom ut i jobb/ lage kompetanseløp av mere praktisk karakter enn hva videregående skole tilbyr (tiltak som kartlegger /interessetester/ motiverer), arbeidstrening, lønnstilskudd ut mot arbeidsgivere som ansetter ungdom med oppfølging

Foreldre for barn i videregående skolealder, har i utgangspunktet ansvar for å forsørge ungdom. I særskilte tilfeller hjelper NAV ungdom med livsopphold og hjelp til å finne sted å bo.

Økonomisk råd og veiledning

NAV tilbyr økonomisk råd og veiledning til lavinntektsfamilier. Det kan være gjeldsrådgivning, hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid.

Integreringskontoret:

Integreringskontoret har ved utgangen av 2022 2,8 årsvverk. Det ble bosatt 20 personer i 2022 og 8 av disse er barn og unge under 18 år. Integreringskontoret veileder bosatte barnefamilier i introduksjonsprogrammet. De kan ved behov delta på foreldremøter, samtaler med barnehagen og kontaktmøter på skolen. Ved særskilte behov, bistår de familien både på dagtid og kveldstid.

3.5.7. Skolehelsetjeneste og helsestasjon

Helsestasjon 0-5 år

Helsestasjonen følger Helsedirektoratets retningslinjer for helsestasjonsprogrammet 0-5 år og forskrift om helsestasjon og skolehelsetjeneste. Det tilbys individuelt tilpasset oppfølging ved behov. Helsestasjonen tilbyr hjemmebesøk ved nyfødt og spedbarnskontroller hver måned til barnet er 1 år, og deretter ved 15 måneder, 2 år og 4 år. Vi veileder foresatte ut fra deres ønsker og behov.

Målsetting: Forebygge sykdom, fremme barns fysiske, psykiske og sosiale helse.

Helsestasjonen har søkelys på relasjon, tillit og brukermedvirkning. Helsestasjonen skal være et sted hvor familier skal føle seg trygge og ivaretatte. Vi jobber også helsefremmende og forebyggende på systemnivå, hvor trivsel og gode miljømessige forhold står i fokus, i et tverrfaglig samarbeid. Helsesykepleierne jobber for at barn og unge skal ha et trygt og godt miljø å vokse opp i, og at foreldrene har hovedansvaret for omsorgen av sine barn. Vår rolle er å støtte opp under dette ansvaret i samarbeid med familien.

Helsestasjonen

- Samarbeider med fysioterapitjenesten ved 17/18 måneders kontroll og ved behov
- Deltar i barnehagens ressursteam for skolestarterne
- Ansvarlig for kommunens tverrfaglige team og deltakende i Oppvekstmiljøgruppa
- Foreldreveiledningskurs (COS): Trygghetssirkelen og trygg tilknytning
- Barns miljø og sikkerhet, inkludert trafikksikkerhet
- Samarbeid om habilitering og rehabilitering av barn med spesielle behov, herunder kronisk syke og funksjonshemmede, samt samarbeid om utarbeiding av eventuell individuell plan (forskrift helsestasjon og skolehelsetjeneste)
- Informasjon og tilbud om vaksinasjon i tråd med Barnevaksinasjonsprogrammet, jf. § 7 (forskrift helsestasjon og skolehelsetjeneste)
- Observasjon og avdekking av risiko for fysiske og psykiske utfordringer og skjevutvikling, og sette i gang tiltak for videre oppfølging i spesialisthelsetjenesten. Forebygge vold, overgrep og omsorgssvikt, og sørge for nødvendig oppfølging og hjelp.
- Gjennom helsestasjonen vil det tilbys barselgrupper, for å bidra til etablering av nettverk og samvær med andre i lignende situasjon.

Skolehelsetjenesten 5-16 år

Følger Helsedirektoratets retningslinjer og forskrift om helsestasjon og skolehelsetjeneste som innebærer blant annet systemrettet samarbeid med skolen for å bidra til å sikre elevene et godt fysisk og psykososialt miljø. Skolehelsetjenesten bidrar til at skolen oppfyller kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter som nevnt i [§ 2](#) fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade (Helsedirektoratet).

Skolehelsetjenesten bidrar til kommunens folkehelsearbeid, som inkluderer oversikt over helsetilstanden til elevene og de faktorer som kan virke inn, jf. forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten § 9, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og folkehelseloven § 5.

Skolehelsetjenesten deltar aktivt i skolens arbeid med å planlegge tiltak på universelt-, gruppe- og individnivå gjennom skolens ressursteam og tverrfaglig samarbeid. Skolehelsetjenesten har faste dager ved Lødingen skole og Vestbygd oppvekstsenter med planlagte konsultasjoner, undervisning og «åpen dør».

Det gjennomføres undervisning relatert til pubertet, seksualitet, vold, overgrep og psykisk helse. Undervisningen oppdateres fortløpende i henhold til hva som rører seg i samfunnet og i nærmiljøet. Ved å møte barn og unge på deres arena, er det lettere å bli kjent og skape relasjoner, som igjen fører til lavere terskel for barn og unge til å ta kontakt ved behov. Dette inkluderer samarbeid med miljøterapeut oppvekst i forbindelse med sosialtiltak som enkel servering, spill og sosialisering.

«Æ e mæ» er en helhetlig modell for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Målet er at den oppvoksende generasjon utvikler kompetanse om egen og andres kropp,

grenser og seksualitet. Modellen er utviklet av Sortland kommune. I Lødingen gjennomføres dette opplegget i Læringsverkstedet barnehage av barnehagens personell, og i skolehelsetjenesten av helsesykepleiere i 7. trinn.

Ellers utføres:

- Skolestartundersøkelse i 1. klasse, høyde/vekt måling i 3. klasse og helsesamtale i 8. klasse
- Samtaler og oppfølging av enkeltelever, samt ansvarsgrupper
- Tett samarbeid med foresatte og deltakelse på foreldremøte i 1. og 8. klassetrinn.
- Fokus på barn og unges behov, brukermedvirkning og styrking av mestringskompetanse.
- Markering av «verdensdagen for psykisk helse» og «refleksdagen»
- Barnevaksinasjonsprogrammet, jf. [§ 7](#), informasjon og tilbud om vaksine i skoletiden.

Helsestasjon for ungdom (HFU)

Sted: Lødingen helsestasjon. Gratis helsestasjonstilbud til ungdom i alderen 13-25 år

Åpningstider onsdager i partallsuker fra kl.14-16.30. Tilbyr:

- Prevensjonsveiledning og muligheter for å skrive ut resept
- Konsultasjoner som gjelder seksuell-, psykisk- eller fysisk helse hos helsesykepleier og samtidig bidra til styrking av ungdommens mestringskompetanse, gjennom veiledning og råd.
- Arrangering av temakvelder, hvor brukermedvirkning står i fokus, ungdom kan ønske hva slags tema de ønsker å ha.
- Tilgang på lege ved behov

3.5.8. Barnehager

Barnehagene har full barnehagedekning i henhold til barnehagelovens minimumskrav, som tilsier at alle barn som har lovbestemt rett gis ett tilbud ved hovedopptak hvert år. Barn med lovbestemt rett til plass er barn som har søkt innen søknadsfristen 15. mars, og barn som fyller ett år innen november det året de starter i barnehagen. Ved ledig kapasitet tildeles plasser i henholdsvis 1. januar og 1 april i barnehageåret. Moderasjonsordninger sikrer at ingen familier skal bruke mer enn maksimalt seks prosent av inntekten sin til å betale for en barnehageplass.

Lødingen kommune har to barnehager, en privat barnehage på tettstedet og en kommunal barnehage i oppvekstsenter i Vestbygda. Disse to barnehagene dekker tilstrekkelig antall barnehageplasser i kommunen. Barnehagens viktigste ressurs vil alltid være menneskene som arbeider der, og god kvalitet på barnehagetilbudet er avhengig av deres yrkesutøvelse og kompetanse. Barnehagene opplever for tiden utfordringer med rekruttering i forhold til reell utdannelse, i tillegg til at det ønskes mer menn i barnehagen.

I samsvar med regelverk har Lødingen kommune liten innflytelse på hvordan den private barnehagen driver sin virksomhet, utover at minimumskrav i henhold til barnehageloven kan kontrolleres gjennom tilsyn.

Barnehagen er en lærende organisasjon som skal være rustet til å møte nye krav og utfordringer. Det gjennomføres årlig brukerundersøkelser i barnehagene, og resultatene er retningsgivende for utvikling av virksomheten.

Pedagogisk kvalitet skal sikres gjennom drift i tråd med rammeplan og gjeldende lovverk. Rammeplanen definerer fagområder som skal bidra til å fremme trivsel, allsidighet, utvikling og helse for barn.

Formålsparagrafen slår fast at samarbeid med barnas hjem og rett til medvirkning er viktige premisser for hvem som skal delta når mål og retning for barnehagen settes.

Lødingen kommune har 3 år på rad vært inne på *topp-10 lista* nasjonalt av kommuner med de beste barnehagene.

Kom seg på topp 10 blant barnehagene - i hele landet

God på barnehage: Lødingen kommune har blant landets beste barnehager. Torsdag troppet ordfører Hugo Jacobsen (Ap) opp hos Læringsverkstedet og overrakte marsipankake til styrer Hege Naustvik. Foto: Katrine Vikjord Rist

Fra Bladet Vesterålen 02.10.2021 ([Kom seg på topp 10 blant barnehagene – i hele landet \(blv.no\)](https://blv.no))

Laget rundt barnet

Barnehager og skolen er viktige arenaer i løpet av oppveksten. De aller fleste barn i førskolealder i Lødingen går i barnehage, og brukerundersøkelsen viser at foreldre i stor grad er fornøye med barnehage tilbudet. Det skal være trygt og godt for barn og unge å vokse

opp i vår kommune. Det kan allikevel oppstå utfordringer og vanskeligheter som gjør at ikke alle har det så bra.

Bekymringer som gjelder barn og unge i vår kommune, tar vi like alvorlig, enten bekymringen er liten eller stor. Vi jobber sammen med barnet og familien for å sikre at grunnlaget for bekymring blir håndtert. Barnehagene har kvalitetskriterier innenfor tema som Helsefremmende barnehager, Trafikksikker barnehage, Forebygging mot krenkelser, vold og overgrep (her brukes «Æ e MÆ» direkte i barnegruppa)

Gjennom tidlig innsats rundt barnet vil man etablere forebyggende tiltak for å imøtekomme samfunnets krav om en inkluderende oppvekst. Formålet er å yte best mulig hjelp, tidligst mulig. Barnehagen legger til rette for et godt foreldresamarbeid gjennom daglig kontakt i barnehagen, samt foreldresamtaler 2 ganger i året.

Vi har veiledere som kan gi tilbud om foreldreveiledningskursene ICDP og COS. I tillegg har barnehagen ressursteam som kan bistå barnehagen og foreldre ved behov, ett tett og godt samarbeid med Miljøterapeut, Pedagogisk Psykologisk Distriktstjeneste (PPD), Logoped, Fysioterapeut og Helsesykepleier er viktig i dette arbeidet. Dette er ett viktig team rundt barna i forbindelse med overgangen barnehage-skole.

3.5.9. Skoler

Det er to 1-10 skoler i Lødingen, med god kompetanse blant de ansatte. Skolen på tettstedet er fra 2019, og er bygd for en elevmasse under 200 elever. Høsten 2022 er det 187 elever ved Lødingen skole. Skolen og SFO har totalt 45 ansatte (lærere, fagarbeidere, assistenter, sekretær m.m.). Skolen i Vestbygda er fra 60-tallet, og har plass til ca 150 elever. Høsten 2022 er det 14 elever og 4,4 stillinger fordelt på 6 ansatte. ***Skolebygget i Vestbygda, som også rommer barnehage, må enten renoveres eller rives i løpet av denne 10-årsperioden.***

Elevundersøkelsen og Ungdataundersøkelsen fra 2022 viser at majoriteten av elevene er motiverte og fornøyde med skole, miljø, lærere og foresatte, men så lenge det finnes noen som ikke har det like bra, har vi en jobb å gjøre.

Nasjonale prøver viser at det er behov for å sette inn ekstra fokus på lesing og regning på småtrinnet (1-4. trinn). Samtidig vet vi at tidlig innsats er svært viktig for å forebygge lese- og skrivevansker, noe som også virker positivt inn på trivsel og miljø. Dette er helt i tråd med hovedmålet i Oppvekstreformen, at barna skal få rett hjelp til rett tid. *Derfor ønsker vi å satse og øke ressursene vi bruker på småtrinnet.* Dette er tiltak som, om vi lykkes, vil være til stor hjelp for barn og foreldre, og spare kommunen for penger på sikt.

Tabellen på neste side er hentet fra Statistisk sentralbyrå ([12255: Utvalgte nøkkeltall for grunnskole, etter region, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)) og viser grunnskolepoeng som verdi av avgangskarakterene i 10. klasse sammenlignet med resten av landet for perioden 2015-2021.

	Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1851 Lødingen	39,9	40,2	41,2	42,5	42,9	48,9	45,1
EAK Landet	40,8	41,2	41,4	41,7	41,9	43,1	43,2

Lødingen er en liten kommune, med små forhold, men legg merke til tallene for 2020. Da var «lille» Lødingen faktisk *best i landet!* Dette året vant elevene også NRKs klassequiz og hadde beste resultat på Newtonrommet i regionen. Vi har grunnlaget og vi har ressursene. Nå gjelder det å forvalte dem på en god måte.

3.5.10. Skolefritidsordningen (SFO)

SFO jobber etter ny rammeplan for SFO vedtatt 31.05.2021. SFO har høsten 2022 6 ansatte som jobber i varierende stillingsstørrelser. I tillegg er det to læringer. Det er 30 barn som har plass på SFO. Åpningstiden er 07.30 til 16.15 hver dag.

Det finnes ulike moderasjons- og gratisordninger for familier med lav inntekt. Ordningene sikrer at ingen familier skal bruke mer enn maksimalt seks prosent av inntekten sin til å betale for en SFO-plass. Nytt fra skoleåret 2021/22 er retten til 12 timers gratis SFO for alle elevene i 1. klasse. Ordningen utvides til å gjelde også for 2. klasse fra neste skoleår. Denne ordningen har inneværende år resultert i en økning på 10 barn i SFO (fra 20 til 30 barn) og det må forventes videre økning til neste år. Dette vil medføre økt bemanning, men størst utfordring for innearealet for SFO ved Lødingen skole. **En økning utover 30 barn kan måtte kreve alternative innearealer.**

3.5.11. Kulturskolen

Kulturskolen har siden 1997 vært lovfestet i Opplæringsloven § 13-6 om Musikk og kulturskoletilbud:

Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

Rektor for Lødingen skole er også rektor for kulturskolen. Det er to ansatte som underviser i piano, orgel, sang og korpsinstrumenter. MUSAM – kulturskolesamarbeidet i Vesterålen har vi meldt oss ut av som budsjettsparingstiltak, og samarbeidet «Smakebytes» mellom Lødingen og Vesterålskommunene er ennå i oppstartsfasen.

3.5.12. Folkebiblioteket

Folkebiblioteket i Lødingen er i tillegg til utlån og bruk av PC, en møteplass for barn og unge. Det er egen barnedag på tirsdager, hvor takhøyden for støy er litt høyere enn på mandager og onsdager. Flere flyktningbarn bruker biblioteket ofte, og gjør biblioteket til en viktig integreringsarena. Åpningstider er mandager 16-20, tirsdager 13-15.30 og onsdager 13-

17. Vestbygd folkebibliotek har åpent torsdager kl. 15.30-17.30 og skolebiblioteket betjent i kontortiden kl. 09.30-11.30.

Etter avtale kan biblioteket brukes utenom åpningstid. Det kan være unge som skal lese til eksamen, barn fra SFO hvor det holdes høytlesning, eller klassebesøk med bokprat hvor gjentatte temaer i litteraturen blir tatt opp som; vennskap, oppvekst, mobbing, seksualitet osv.

Biblioteket har også en egen avdeling med samisk litteratur for barn og voksne. Det har vært eventyrstund om Stallo og den samiske kulturen for de yngste elevene.

3.5.13. Politi

Lødingen kommune ligger under Sortland politistasjonsdistrikt, med nærmeste politistasjon på Sortland. Kommunen har egen politikontakt som har onsdag som møtedag i Lødingen.

Politiet deltar i Oppvekstmiljøgruppa i Lødingen, besøker skoler og barnehager og holder også foredraget «Delbart» om bildedeling på sosiale medier for ungdom og foresatte.

3.5.14. Samarbeidsorganer

RKK Vesterålen (RKKV) er en fagavdeling i Vesterålen regionråd og er et organ for kompetanseoppbygging og kvalitetsutbygging i kommunene i Vesterålen og Lødingen. Kontoret har ansvar med å koordinere og tilrettelegge for god kompetanseutvikling for kommunalt ansatte (DEKOM og REKOM). Mye av arbeidet er prosjekt- og prosessorientert og nettverksbasert.

Tverrfaglig team i Lødingen er et tverrfaglig sammensatt team som kan arbeide både på systemnivå og individnivå (etter samtykkeerklæring). Mandatet er å avklare og behandle tilsendte saker og tilrå videre behandling. Teamet skal også evaluere de vedtatte samarbeidsformer/rutiner når det gjelder barn og unge i Lødingen. Teamet består av helsesykepleier, skoleeier, styrer i barnehage, kommuneoverlege, psykiatrisk sykepleier, miljøterapeut oppvekst og Vesterålen barnevern. Andre instanser kan møte ved behov.

Oppvekstmiljøgruppa i Lødingen er en samhandlingsarena på systemnivå i Lødingen som møtes fire ganger i året. Gruppa skal være et høringsorgan for planer/saker som berører barn og unge i kommunen. Den skal skape felles forståelse for samhandling og være en arena for informasjonsflyt internt i gruppa, og fra gruppa ut i Lødingen. Den skal ha fokus på forebygging og sikre medvirkning fra barn og unge i kommunen.

Gruppa består av Rådgiver oppvekst, rektorene, styrer i barnehagene, kommuneoverlege, hjelpesykepleier, asylmottak, integreringskontoret, NAV, psykiatrisk sykepleier, politi, kirkekontoret, Frivilligsentralen, ungdomsklubben, miljøterapeut oppvekst, barn- og unges

representant og Vesterålen barnevern (møter i januar- og septembermøtet). To ganger i året inviteres frivillige organisasjoner som arbeider med barn og unge.

Mangler én renholder: Fritidstilbudet til barn og unge må holde stengt

Frustrasjon: Frustrasjonen over manglende fritidstilbud til spesielt barn og unge i Lødingen er sterkt økende. Etter at idrettshallen ble stengt mandag, da som følge av mangel på én renholder, boblet det over for Daniel Eik-Andresen (t.v.) og Anders Kjellbergvik, henholdsvis sportslig leder og leder i handballgruppas junioravdeling. Foto: Svein Rist

Av Svein Rist

Publisert: 16.09.20 19:00

Del

Det skal ikke store endringer til i «laget rundt barnet» før det går ut over fritidstilbudet til barn og unge i kommunen. Fra Bladet Vesterålen 16.09.22

3.6. Kultur, idrett, fritid og rekreasjon

Kultur

Lødingen kommune har ingen kulturkoordinator, og kulturlivet lider under dette. Kommunen har en komite av frivillige medarbeidere, Kunst og kulturkomiteen, som arrangerer forestillinger og konserter for alle aldersgrupper. Komiteen og har et årlig budsjett på kr. 50 000,-

Ungdomsklubben Cobra, Lødingen

Ungdomsklubben Cobra er åpen tirsdag og fredag og tilbyr aktiviteter som dans og gaming. Dette er en viktig integreringsarena og et tilbud til de som ikke ønsker å delta i idrett eller musikk. Ungdomsklubben og styret er aktivt med i arrangement og dugnader for klubben og ungdom, og er blant annet med på å arrangere Åpen hall en gang i måneden.

Ungdomsklubben har en leder ansatt i 30% stilling, noe som legger begrensninger på drift og aktivitet i klubben. Det er et stort behov for å øke denne lederressursen, både for å kunne tilby en bedre tjeneste, men også for å kunne beholde en dyktig nøkkelperson for ungdommen.

Ungdomsklubben ATO, Vestbygd

Ungdomsklubben ATO ble nedlagt i 2008, og har siden vært drevet på frivillig basis av FAU. Det har vært varierende drift, alt etter hva foreldregruppen har hatt kapasitet til.

Lødingen kino

I medvirkningsprosessen med barn og unge i planarbeidet, er Lødingen kino trukket fram som et viktig kulturtilbud. For den unge befolkning vil det være viktig at kommunen opprettholder dette fritidstilbudet.

Innsats for andre

Innsats for andre (IFA) er en valgfagsgruppe på ungdomstrinnet ved Lødingen skole. I 2017 svarte mange elever i Ungdataundersøkelsen at de var ensomme og hadde få å snakke med. En senere undersøkelse viste høy barnefattigdom i kommunen. Siden da har IFA hatt som målsetting å sette i gang trivelige tiltak, i hovedsak på ungdomstrinnet, for å jobbe med inkludering. Dette kan være elevkvelder, filmkvelder, lappeaksjoner (lapp på pulten med fine ord og en twist el.l), skolefrokost, vafler i en lunsj, mm.

IFA har også vært barnevakt under foreldrekurs, sminket småbarn på nisselørdag, bygd benker til skolegården, skoget rundt gamle krigsminner på Nes, plantet ut blomster med Ja til Lødingen og hatt LAN for hele skolen i samarbeid med Cobra. Før jul bakte de sammen med eldre på sykehjemmet.

Alt skal av prinsipp være gratis for elevene å delta på, og Vestbygd blir alltid invitert. Siden skolen ble slått sammen har IFA i mindre grad hatt økonomi til skolefrokost, mat på leksehjelp og julegrøt for ungdomstrinnet. Mat på leksehjelp og skolefrokost har vært tiltak som i stor grad har truffet målgruppa.

Teater

Lødingen revy- og teaterlag tilbyr barn og unge mulighet til å drive med drama og teater.

Musikk

Musikktilbudet til barn og unge i kommunen er begrenset. Uten korpsmusikken hadde det ikke vært noe organisert musikktilbud på fritiden. Derfor har korpsene i Lødingen og Vestbygda en svært viktig rolle i kommunen, og har lagt ned en enorm innsats for generasjoner av barn og unge i Lødingen. Både Lødingen Musikkforening og Lødingen drillkorps har mottatt Lødingen kommunes kulturpris for sin mangeårige innsats, og det er viktig at kommunen etterstreber å legge godt til rette og ha et godt samarbeid med musikkmiljøet i kommunen.

Idrett og rekreasjon

Lysløype, alpinanlegg, skileikanlegg, kunstgressbane, fotballøkker, ballbinger, frisbee-golfbane, basketballkurver og volleyballbaner er noe av det man finner av uteanlegg i kommunen. I tillegg har vi gymsal og svømmebasseng (12,5 m) i Vestbygd og idrettshall med svømmebasseng (25 m) i Lødingen.

Mulighet for å bruke idrettshall og svømmebasseng er en svært viktig faktor for at barn og unge skal kunne utvikle seg og drive med idrettsaktiviteter. Skolen, foresatte og de unge ønsker åpent svømmebasseng hele skoleåret, noe som vil innebære økte kostnader, men vil være et godt fritidstilbud for absolutt alle. Åpen hall for barn og unge en gang i måneden, samt den foreldrestyrte hallaktiviteten for barn i barnehagealder har blitt svært populære tiltak, som vil være viktig å støtte og videreføre.

Lødingen idrettslag med sine undergrupper og frivillige, er avgjørende for idrettstilbudet i Lødingen. I 2022 er håndball den idretten som involverer flest av Lødingens unge befolkning. Her kan nevnes Lødingen Gutter 14 (bildet over) som tok sølvmedalje i NNM 2021/22!

Orienteringsgruppa med *Ti på Topp* og *Turorientering* tilbyr barn og unge et mål og en motivasjon for å komme seg ut i skog og mark. De har også lagt ned en stor innsats for å oppdatere orienteringskartene i kommunen, til glede for alle turglade.

Taekwondo, drillkorpset, Lødingen jeger- og fiskerforening er andre tilbud som favner mange barn og unge.

3.6.1. Visjoner for fremtiden innenfor kulturfeltet

Lødingen kommune ønsker å kunne gi et godt fritids- og kulturtilbud til alle barn og unge i Lødingen og Vestbygd. Kommunen mangler folkehelse- og kulturkoordinator, og er avhengig av et godt samarbeid med frivilligheten, lag og foreninger. Viktige samarbeidsfora uten disse stillingene er Frivilligsentralen og Kunst- og kulturkomiteen. Folkehelsekoordinator (stilling i vakanse) og kulturkoordinator er to viktige funksjoner vi mangler i «laget rundt barna», og vil også være viktig for å kunne drifte en utstyrssentral som tilbyr utstyr til de barn og unge som mangler det.

Idrettslaget inviterte til pizzakveld på klubbhuset [Nyhet, Lødingen | – Her er det godt å vokse opp \(blv.no\)](#)

4. Mål og tiltak for barn og unges oppvekstmiljø

4.1. Overordnet mål

Ansatte i Lødingen kommune skal arbeide systematisk, kontinuerlig og målrettet for å gi barn og unge et trygt og godt oppvekstmiljø. De skal basere sine beslutninger, handlingsplaner og strategier på forskning og relevant faglitteratur. Nasjonale handlingsplaner skal innarbeides i kommunale tjenester på en hensiktsmessig måte, og med det beste for barn og unge som hovedhensyn.

Alle voksne som yter tjenester, foretar valg av tjenester, gir omsorg og læring til og for barn og unge, skal alltid ivareta barnets rett til medbestemmelse i tråd med barnekonvensjonen, barnehageloven, opplæringsloven og annet lovverk.

Tidlig innsats og forebygging for å ivareta utsatte barn og unge skal prioriteres i alle tjenester som møter barn og unge.

Barnehager, skoler og skolefritidsordning skal ha ansatte med kompetanse som harmonerer med de behov som fins i barnegruppen.

Frivillige, lag og foreninger som har tilbud til barn og unge skal møte en serviceinnstilt kommune som bidrar til å styrke tilbudet.

4.2. Delmål

Forebyggende plan beskriver mange av tiltakene under og beskriver det tverrfaglige samarbeidet melleom de ulike tjenestene i kommunen.

4.2.1. Mål: Tidlig innsats og forebyggende arbeid		
Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Barselgrupper	Foreldreveiledning og bidrag til etablering av nettverk og samvær med andre i lignende situasjon.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste. Økning med 1 stilling fra i dag.
Helsestasjon 0-5 år	Hjemmebesøk ved nyfødt og spedbarnskontroller hver måned til barnet er 1 år, og deretter ved 15 mnd., 2 år og 4 år. Veiledning av foresatte. EPDS-screening.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Babysvømming	Tilvenning i vann for de minste barna. Tilbud til småbarnsforeldre i det oppvarmede svømmebassenget i Vestbygda.	Vestbygd idrettslag står for tilbudet. Tilbys 1 gang i uka.
Barnekoordinator	Ansvar for å samordne de kommunale tjenestene	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Miljøterapeut oppvekst	Psykososialt og forebyggende arbeid opp mot barn, ungdom og foresatte i barnehage og skole.	Stillingen ligger i budsjettet.

Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
17/18 måneders kontroll	Samarbeid mellom fysioterapitjenesten og helsestasjonen. Følges opp ved behov.	Ligger i budsjettet.
Aktivitetsgruppe for barn i 4. trinn	Aktivitetsgruppe for barn i 4. trinn en gang i uka. Ansvar fysioterapeut	Ligger i budsjettet.
Integreringskontor (Nav)	Veilede bosatte barnefamilier i introduksjonsprogrammet. Ved behov delta på foreldremøter, samtaler med barnehagen, kontaktmøter, og ved særskilte behov, bistå familien både på dagtid og kveldstid.	2,8 årsverk i budsjettet. Kostnadene skal dekkes av integreringstilskudd, og ved særskilte behov; tilskudd 1 eller tilskudd 2 midler
Foreldreveiledning	Foreldreveiledning gjennom ICDP og COS. Ansvar helsestasjon og miljøterapeut oppvekst	Årlig kostnad til kurs og veiledere ca. 80 000 kr.
Observasjon i barnehagen	Observere for tidlig å kunne sette inn forebyggende tiltak. Ansvar PPD og spesialpedagog i barnehage.	Ligger i budsjettet. Kan forebygge behovet for sakkyndige vurderinger og på sikt være besparende.
Barnehagens ressursteam	Team bestående av styrer, spesialpedagog, PPD, miljøterapeut, helsesykepleier, fysioterapeut og logoped.	Krever to stillinger på helsestasjonen.
Rekruttere flere menn	Rekruttere flere menn i barnehagene for å gi flere mannlige rollemodeller	Ingen kostnader utover lovpålagte stillinger.
«Æ e mæ»	Modell for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Gjennomføres i barnehagen av barnehagens personell, og på 7. trinn av skolehelsetjenesten.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Overgang barnehage - skole	Skolestartere: Ressursteam inne 2 ganger i året før skolestart. Besøker skolene gjennom året og to «Bli-kjent» dager på skolen.	Ligger i budsjettet
	Tilvenning i bassenget en dag i uka i den perioden bassenget er åpent. Barnehagen gjennomfører, ressursteam innom og observerer.	Ligger i budsjettet
	Skolestartergruppa møtes en dag i uka, med fokus på å danne tilhørighet i gruppa. Det arrangeres blant annet overnatting i barnehagen, gårdsbesøk og fjellturer.	Ligger i budsjettet
	Kartleggingsverktøy for skolestarterne: TRAS-kartlegging, begrepsforståelse og tallstart	Ligger i budsjettet
	Overgangsmøter med barnehagen og skolen om neste års førsteklasse. Deltakere: Skoleeier, skoleledelse, spes.ped.ansvarlig og barnehagens ressursteam.	Ligger i budsjettet.
«Hjerteaksjonen» og «Mitt valg»	Undervisningsopplegg rundt sosial kompetanse i barnehage og skole.	Ligger i budsjettet.
Skolens ressursteam	Team bestående av skolens ledelse, skolehelsetjenesten og rådgiver. Trekker inn andre fagpersoner ved behov.	Ligger i budsjettet

Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Ressursuka skolen	Skolehelsetjenesten, fysioterapeut, miljøterapeut, spes.ped.ansvarlig, logoped og PPD observerer 1. klasse første skoleuke. Tiltak for forebygging og tidlig innsats.	Ligger i budsjettet
Periodeplaner	Folkehelse og livsmestring, trivsel og relasjonsbygging er sentrale tema i skolens periodeplaner	Ligger i budsjettet
Innsats for andre	Valgfag på ungdomstrinnet. Har blant annet som mål å planlegge og utvikle sosiale tiltak som bidrar til et inkluderende samfunn, og gjennomføre praktiske sosiale tiltak for andre i samarbeid med andre.	Ligger i budsjettet.
Skolehelsetjeneste	Skolehelsetjenesten har faste dager ved Lødingen skole og Vestbygd oppvekstsenter med planlagte konsultasjoner, undervisning og «åpen dør».	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste.
Holdningsskapende arbeid	Daglig fokus på holdningsskapende arbeid blant barn og ansatte. Ansvar ledelsen	Ligger i budsjett og kompetansehevingsmidler.
	Besøk fra ulike aktører lokalt og regionalt. Eks. antirasistisk senter, politiet, flerkulturelle innslag m.m.	Kostnader kan dekkes via tilskuddsmidler. Koordineres av kultur/folkehelsekoordinator
	Undervisningsopplegg fra politiet om rus og deling av seksualiserte bilder på sosiale medier («Delbart»). Foredrag for elever på dagtid og foresatte på ettermiddagen. Bør holdes hvert år.	Gratis foredrag.
Fokus på lesing og regning 1-4. trinn	Økt fokus på lesing og regning på 1-4. trinn. Ekstra tilrettelegging ved behov, for å forbygge behov for spesialundervisning. Kartleggingsprøver og nasjonale prøver viser utvikling over tid.	Krever ekstra ressurser til 1-4. trinn. Kan forebygge behovet for sakkyndige vurderinger og spesialundervisning, og kan på sikt være besparende.
Åpent bibliotek	Viktig fritids- og integreringstilbud.	Øke fra 50% til 100 % bibliotekarstilling.
Utstyrssentral	Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn og unge muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter.	Kostnader ved innkjøp og drift til sentralen. Har fått tilskuddsmidler til innkjøp. Samarbeid mellom skole og folkehelsekoordinator.
Åpen skole	Mulighet for å åpne skolen på kveldstid for elevgrupper og foresatte. Mål: Å forebygge eller forbedre dårlig klassemiljø.	Kostnader ved å tilby gratis bruk av skolen.
Helsestasjon for ungdom (HFU)	Sted: Lødingen helsestasjon. Gratis helsestasjonstilbud til ungdom i alderen 13-25 år	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Tverrfaglig team	Tverrfaglig samarbeid på system- og individnivå.	Ligger i budsjettet
Oppvekstmiljø-gruppe	Samhandlingsarena på systemnivå i Lødingen	Ligger i budsjettet.

Ungdomsklubb	Ungdomsklubben Cobra er åpen tirsdag og fredag og tilbyr aktiviteter som dans og gaming. Viktig integreringsarena og tilbud til de som ikke ønsker å delta i idrett eller musikk.	Ligger inne 30% stilling som leder for ungdoms-klubben. Behov for å øke denne stillingsprosenten.
NAV Lødingen	Jobbspesialist i NAV tilbyr tett og individuell hjelp til arbeidsledige med sammensatte utfordringer (18-24 år)	Eksisterende stilling
	Økonomisk veileder gir råd og veiledning til lavinntektsfamilier, som gjeldsrådgivning, hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid	Eksisterende stilling

4.2.2. Mål: Hjelpe barn og unge fra lavinntektsfamilier		
Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Barnekoordinator	Ansvar for å samordne de kommunale tjenestene	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Redusert foreldrebetaling	Det tilbys redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO til lavinntekts-husholdninger.	Reduserer kommunens inntekter fra foreldrebetaling. Det meste skal dekkes av statlige tilskudd.
Gratis SFO	Det tilbys 12 timers gratis SFO-plass for barn i 1. klasse.	Reduserer kommunens inntekter fra foreldrebetaling. Det meste skal dekkes av statlige tilskudd. Økning i antall elever i SFO, medfører behov for økt bemanning og inneområde.
Integreringskontor	Bistå bosatte barnefamilier i introduksjonsprogrammet med utstyr og hjelpe dem inn på ulike integrerings-arenaer.	To stillinger i budsjettet. Kostnadene skal dekkes av integreringstilskudd, og ved særskilte behov; tilskudd 1 eller tilskudd 2 midler
	Bistå bosatte barnefamilier i introduksjonsprogrammet med søknader og refusjoner til barnehage og SFO	
Helsestasjon for ungdom (HFU)	Sted: Lødingen helsestasjon. Gratis helsestasjonstilbud til ungdom i alderen 13-25 år	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Åpen hall	Tilbud gjennom miljøterapeut, Frivilligsentralen, ungdomsrådet og ungdomsklubben. Dette er et av tilbudene barn og unge selv har oppgitt som viktig.	Kostnader ved å tilby gratis bruk av hallen
	Åpen hall småbarnsgruppe. Foreldrestyrt aktivitet	Kostnader ved å tilby gratis bruk av hallen
Åpent bibliotek	Viktig fritids- og integreringstilbud for alle aldersgrupper	Øke fra 50% til 100 % bibliotekarstilling
Utstyrssentral	Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn og unge muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter	Kostnader ved innkjøp og drift til sentralen. Har fått tilskuddsmidler til innkjøp. Samarbeid mellom skole og folkehelsekoordinator.

Gratis transport	Gratis transport mellom Lødingen og Vestbygd ved arrangementer for barn og ungdom.	Kostnader kan evt. dekkes gjennom tilskuddsmidler.
Subsidiering av kontingent/ lisenser	Tilby støtte til å betale kontingenter, lisenser, utstyr for å kunne delta i ulike fritidsaktiviteter.	Fordele midler fra fond. Mulighet å søke midler hos BUFDIR eller Statsforvalteren
Økonomisk råd og veiledning fra NAV	NAV tilbyr økonomisk råd og veiledning til lavinntektsfamilier, som gjeldsrådgivning, hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid	Stilling i NAV

4.2.3. Mål: Tilby gode fritidstilbud		
Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Ungdomsklubb	Ungdomsklubben Cobra er åpen tirsdag og fredag og tilbyr aktiviteter som dans og gaming. Viktig integreringsarena og tilbud til de som ikke ønsker å delta i idrett eller musikk. <i>Ungdommen ønsker utvidet klubbtilbud.</i>	Ligger inne 30% stilling som leder for ungdoms-klubben. Behov for å øke denne stillingsprosenten.
Åpen hall	Tilbud gjennom miljøterapeut, Frivilligsentralen, ungdomsrådet og ungdomsklubben <i>Dette er et av tilbudene barn og unge selv har oppgitt som viktig.</i>	Kostnader ved å tilby gratis bruk av hallen
	Åpen hall småbarnsgruppe. Foreldrestyrt aktivitet	Kostnader ved å tilby gratis bruk av hallen
Åpen svømmehall	Viktig for svømmeopplæring i en kystkommune. Viktig helsefremmende fritidstilbud for alle aldersgrupper. <i>Dette er et av tilbudene barn og unge selv har oppgitt som viktig.</i>	Årlig kostnad ved å ha bassengene åpne hele skoleåret.
Åpen skole	Mulighet for å åpne skolen på kveldstid for sosiale arrangementer. <i>Dette er et av tilbudene barn og unge selv har oppgitt som viktig.</i>	Kostnader ved å tilby gratis bruk av skolen.
Åpent bibliotek	Viktig fritids- og integreringstilbud for alle aldersgrupper.	Øke fra 50% til 100 % bibliotekarstilling.
Åpen kino	Kinotilbud er et viktig fritids- og kulturtilbud, og <i>et av tilbudene barn og unge selv har oppgitt som viktig.</i>	Kr. 78 000 i årlig kostnad for å beholde kinoen
Utstyrssentral	Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter	Kostnader ved innkjøp og drift til sentralen
Aktivitetspark	Dette er et <i>sterkt ønske</i> som kom fram i medvirkningsprosessen med barn og unge.	Kan dekkes gjennom tilskuddsmidler og samarbeid med lag og foreninger.

Frivillige lag og foreninger	Jobbe for å støtte opp under frivillige lag og foreninger i kommunen, som idrettslag, musikkorps, Taekwondo, skytterlag, jeger- og fiskerforening m.m.	Tilby gode leieforhold, tjenester, godt samarbeid og tildele midler
Andre kulturtilbud	Prioritere kulturtilbud til ungdom, som konserter, dans, tilstelninger, kunst, m.m.	Krever midler avsatt til kulturformål. Kunst- og kulturkomiteen råder årlig over 50 000 kr til kulturformål for alle aldre. Den kulturelle skolesekken tilbyr profesjonelle kulturelle uttrykk i skoletiden.

4.2.4. Mål: Hjelp og støtte til foresatte		
Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Barnekoordinator	Ansvar for å samordne de kommunale tjenestene	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Foreldreveiledning	Foreldreveiledning gjennom ICDP og COS. Ansvar helsestasjon og miljøterapeut oppvekst	Årlig kostnad til kurs og veiledere ca. 80 000 kr.
Helsestasjon 0-5 år	Hjemmebesøk ved nyfødt og spedbarnskontroller hver måned til barnet er 1 år, og deretter ved 15 mnd., 2 og 4 år. Veiledning av foresatte. EPDS-screening.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste
Barselgrupper	Foreldreveiledning og sosialisering av småbarnsfamilier.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste.
Babysvømming	Tilvenning i vann for de minste barna. Tilbud til småbarnsforeldre i det oppvarmede svømmebassenget i Vestbygda.	Vestbygd idrettslag står for tilbudet. Tilbys 1 gang i uka.
Utstyrssentral	Gratis utleie av idrettsutstyr for å sikre alle barn muligheter for å delta i fritids- og idrettsaktiviteter	Kostnader ved innkjøp og drift til sentralen
Åpent bibliotek	Viktig fritids- og integreringstilbud	Øke fra 50% til 100 % bibliotekarstilling
Foreldremøter	Forsterkede foreldremøter ved start i barnehage, barneskole og ungdomsskole	Ligger i budsjettet
Økonomisk råd og veiledning fra NAV	NAV tilbyr økonomisk råd og veiledning til lavinntektsfamilier, som gjeldsrådgivning, hjelp til boligformidling og hjelp til foreldre som trenger arbeid	Stilling i NAV

4.2.5. Mål: Et trygt og inkluderende oppvekstmiljø

Tiltak og tjenester	Beskrivelse	Økonomi
Trygg skolevei	Opparbeide gangsti, fartsdumper og skilting	Eget budsjett og midler fra «Trafikksikker kommune»
Trygt skolemiljø	Jobbe aktivt med data fra Elevundersøkelsen og Ungdata	Ligger i budsjettet
Trygge lekeplasser		Mulig å søke midler
«Æ e mæ»	Modell for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Gjennom-føres av skolehelsetjenesten i 7. trinn.	Inngår i 2 stillinger ved helsestasjon og skolehelsetjeneste.
Holdnings- skapende arbeid	Daglig fokus på holdningsskapende arbeid blant barn og ansatte. Ansvar ledelsen	Ligger i budsjett og kompetansehevings-midler.
	Besøk fra ulike aktører lokalt og regionalt. Eks. antirasistisk senter, politiet, flerkulturelle innslag m.m.	Kostnader kan dekkes via tilskuddsmidler. Koordineres av kultur/ folkehelsekoordinator
	Undervisningsopplegg fra politiet om rus og deling av seksualiserte bilder på sosiale medier («Delbart»).	Gratis foredrag. Kostnader ved bruk av storsal etter skoletid.

4.3 Stillinger vi savner i «Laget rundt barnet»

Behov	Kostnad
Barnekoordinator	Lovpålagt tjeneste – utgjør omtrent ...% stilling – kan inngå i videreføring av to stillinger innen skolehelsetjenesten og helsestasjon
Folkehelsekoordinator	Vakant stilling som kan bidra til å tilføre kommunen flere tilskuddsmidler
Kulturkoordinator	Viktig stilling for fritids- og kulturaktiviteter.
Kommunepsykolog	Lovpålagt tjeneste – Økende behov med økningen i psykososiale problemer.
Styrking av skolehelsetjeneste og helsestasjon	Behov for to hele stillinger. Barnekoordinator kan inngå her.
Ruskonsulent/SLT-koordinator (SLT- Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak)	Oppgradere til hel stilling, enten under NAV eller psykiatritjenesten. Kan søke midler til denne stillingen, evt. inngå samarbeid med andre kommuner.
Ekstra miljøterapeut oppvekst/Sosial-lærer	Behov for to hele stillinger innen dette segmentet. Kan vurderes å inneha noen koordinatorfunksjoner og vil også gi økt kapasitet til å søke og rapportere på bruk av ulike tilskuddsmidler

De som har medvirket til denne planen er:

Kristina Husjord (rådgiver plan i Lødingen kommune) i medvirkningsprosessene, og den tverrfaglige arbeidsgruppa for oppvekstplanen: Yngve Nyheim, *Rådgiver oppvekst og leder for arbeidsgruppa*, Jan Roald Knutsen, *valgt representant av Ungdomsrådet*, Roger Tveit, *valgt representant av Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne*, Arvid Nilsen, *FAU-leder i Lødingen*, Ole Harald Hermansen, *FAU-leder i Vestbygda*, June Henriksen Moelv og Victoria Holte, *Miljøterapeut Oppvekst*, Helene Vestå, *sykepleier Helsestasjonen*, Ingebjørg Hauge, *NAV*, Håkon Pettersen, *Folkebiblioteket*, Kristin Wabø Ruud, *rektor Vestbygd oppvekstsenter*, Hege Naustvik, *styrrer Læringsverkstedet barnehage og* Anne Marie Guttorm Graven, *representant for barn og unges interesser i planlegging*.

Fotograf forsidebilde og siste bilde: Jana Vogel

*Lødingen 16.02.2023
Yngve Løkholm Nyheim*

Oppvekstplanen ble vedtatt av Lødingen kommunestyre 16.02.2023.